

ఇహ్సాన్

ఇహ్సాన్ అనేది ధర్మానికి చెందిన అత్యున్నత స్థాయి.

ఇహ్సాన్ అంటే - అల్లాహ్ను మనం ప్రత్యక్షంగా చూస్తున్నట్లుగా ఆరాధించడం, ఒక వేళ మనం అతణ్ణి చూడలేకపోయినా తను మాత్రం మనల్ని చూస్తున్నాడు అన్న విషయాన్ని గుర్తు పెట్టుకోవడం.

వాస్తవానికి 'ఇహ్సాన్' అనేది మంచిని చేయడంలో ఉదాత్త వైఖరిని కలిగి వుండడం - అన్న అర్థంలో వాడబడుతుంది. అంటే మనిషి తనకు వీలైనంతగా మంచి పనులను ఉదార బుద్ధితో నిత్యం చేస్తూ వుండాలి.

దివ్యఖురానులో అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

“నిస్సందేహంగా భయ భక్తులతో పని చేస్తూ ఉదాత్త వైఖరిని (ఇహ్సాన్) కలిగి వుండేవారితో అల్లాహ్ ఉంటాడు.” (నహ్లా : 128)

మనిషి తన ధనం ద్వారా, పేరు ప్రతిష్టల ద్వారా, జ్ఞానం ద్వారా, శరీరం ద్వారా ఎల్లప్పుడూ ఇతరులపై 'ఇహ్సాన్' చేస్తూ వుండాలి.

ఇక వీటి వివరాలలోకి వస్తే :

ధనం ద్వారా ఇహ్సాన్ చేయడమంటే - మనిషి తన ధనాన్ని మంచి పనుల కోసం ఖర్చు చేయటం, జకాత్ చెల్లించడం, సదఖా (దానం) యివ్వడం వీటిలో శ్రేష్టమైనది జకాత్. ఇది గనక ఎవరిలోనైనా లోపిస్తే అతను ఇస్లాం మూల స్థంభాల్లో ఒక దాన్ని త్యజించినవాడై పోతాడు, తద్వారా అతని ధర్మం సంపూర్ణం కాకుండా మిగిలిపోతుంది.

జకాత్ తర్వాత మనిషి సాధారణంగా ఇతరులపై చేసే ఖర్చులు, దానాలు పరిగణ లోనికి వస్తాయి. దీని గురించి అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

“అల్లాహ్ మార్గంలో ఖర్చు చేయండి, చేతులారా మిమ్మల్ని మీరు వినాశం పాలు చేసుకోకండి. మేలు చేసేవారిని అల్లాహ్ ప్రేమిస్తాడు.” (బఖర : 195)

“మేము ఏమి ఖర్చు చెయ్యాలి? అని ప్రజలు నిన్ను అడుగుతారు. (నీవు వారికి ఇలా చెప్పు) మీరు ఏమి ఖర్చు చేసినా దానిని మీ తల్లిదండ్రుల కొరకూ, బంధువుల కొరకూ, అనాథలు, నిరుపేదలు, బాటసారుల కొరకూ ఖర్చు చెయ్యండి. మీరు ఏ మేలు చేసినా దాన్ని అల్లాహ్ తెలుసుకుంటాడు.”

(బఖర : 215)

పేరు ప్రతిష్టల ద్వారా ఇతరులపై ఇహ్సాన్ చేయడమంటే - మనిషి తనకు అల్లాహ్ ప్రసాదించిన పేరు ప్రతిష్టలను మంచి కార్యాలకోసం ఉపయోగించడం, మంచి కార్యాల్లో సిఫారసు చేయడం - తద్వారా తన పేరు ప్రతిష్టలను ఇతరులకు మేలు చెయ్యటం కోసం ఖర్చు చెయ్యటం.

అయితే చెడ్డపనుల్లో, ధర్మయుక్తం కాని పనుల్లో తన పేరు ప్రతిష్టలను ఉపయోగించకూడదు. దీనివల్ల స్వయంగా తనే మార్గభ్రష్టుడై పోయే ప్రమాదముంది.

“మంచికి, దైవభక్తికి సంబంధించిన పనులలో అందరితోనూ సహకరించండి. పాపకార్యాలలో, అత్యాచారాలలో ఎవరితోనూ సహకరించకండి. అల్లాహ్ కు భయపడండి, ఆయన శిక్ష బహు కఠినమైనది.” (మాఇద : 2)

జ్ఞానం ద్వారా ఇతరులకు ‘ఇహ్సాన్’ చేయడమంటే - అల్లాహ్ తనకు ప్రసాదించిన జ్ఞానాన్ని ఇతరులకు బోధించడం, తద్వారా ప్రజల్లో వ్యాపించి వున్న అజ్ఞానపు అంధకారాన్ని జ్ఞానమనే వెలుగుతో దూరం చేయడానికి కృషి చేయడం. ఇలా తన జ్ఞానాన్ని ఇతరుల మేలు కోసం ఖర్చు చేయడం.

దివ్య ఖురానులో అల్లాహ్ ఇలా సెలవిచ్చాడు :

“తెలిసిన వారూ, తెలియని వారూ సమానులు కాగలరా?” (జుమర్ : 9)

“అల్లాహ్ దాసులలో జ్ఞానులు మాత్రమే అల్లాహ్ కు భయపడతారు.”

(ఫాతిర్ : 26)

“మీలో విశ్వసించిన వారికి, జ్ఞానం ప్రసాదించబడిన వారికి అల్లాహ్ ఉన్నత స్థానాలు ప్రసాదిస్తాడు.”
(ముజాదలహ్ : 11)

అబూ ఉమామ (రజి అల్లాహు అన్ను) కథనం ప్రకారం దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ఇలా ప్రవచించారు:

“మీలో అందరికన్నా అల్పంగా వున్న వ్యక్తిపై నాకెలాంటి విశిష్టత వుందో, అలాంటి విశిష్టతే ఒక జ్ఞానికి సాధారణ దాసునిపై వున్నది. తదుపరి ఆయన ఇలా సెలవిచ్చారు: నిస్సందేహంగా ప్రజలకు మంచిని బోధించే వారి మీద అల్లాహ్ తన కారుణ్యాన్ని కురిపిస్తాడు. ఇంకా దైవ దూతలు, భూమ్యాకాశాల్లో వున్నవారు, చివరికి చీమలు తమ కన్నాల నుండి, చేపలు (నీటిలోపలి నుండి) కూడా వారి మీద అల్లాహ్ కారుణ్యం వర్షించాలని ప్రార్థిస్తూ వుంటారు.”

(తిర్మిజి : అబ్ వాబుల్ ఇల్లీ, బాబ్ మాజా అఫీ ఫజ్లల్ ఫిఖహి అలల్ ఇబాదతి)

పైన పేర్కొన్న రుజువుల ద్వారా జ్ఞానానికున్న ప్రాధాన్యత అర్థమవుతుంది. అయితే తమ జ్ఞానం ద్వారా ఇతరులకు ‘ఇహ్ సాన్’ చేసేవారు ఈ పనిని చేస్తున్న పుడు కాస్త వివేకంతో వ్యవహరించాల్సి వుంటుంది. తమ బోధనలు క్లుప్తంగా, సమగ్రంగా శ్రోతల హృదయాల్లోకి చొచ్చుకు పోయేలా వుండాలి. దీని కోసం ఒకేసారి కొన్ని గంటల సమయం తీసుకోకుండా జాగ్రత్త పడాలి. ప్రజల సౌలభ్యాన్ని, సౌకర్యాన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని మసలు కోవాలి. అలా కాని పక్షంలో ప్రజలు అతని జ్ఞానంతో ప్రయోజనం పొందడం మాట అటుంచి ఏకంగా విసుగెత్తి పోయే ప్రమాదముంది.

ఇక శరీరం ద్వారా ఇతరులకు ‘ఇహ్ సాన్’ చేయడమంటే- అల్లాహ్ తమకు ప్రసాదించిన శారీరక బలాన్నీ, శక్తి సామర్థ్యాలనూ ఇతరులకు మేలు చెయ్యటం కోసం ఉపయోగించడం.

మన దైనందిన జీవితంలో తారసపడే ముసలివారు, గ్రుడ్డివారు, ఆడ వాళ్ళకూ వారిదగ్గర వున్న బరువును ఎత్తడం ద్వారా, వారిని సురక్షితమైన స్థలానికి చేర్చడం ద్వారా, వారికి సరైన మార్గం చూపించడం ద్వారా మేలు చేయడం ఈ కోవలోనికి వస్తాయి.

దీనిని గురించి దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ఇలా ప్రవచించారు:

“ఎవరికైనా తన వాహనం పైకి ఎక్కడానికి, దాన్ని నడపడానికి సహాయ పడటం లేదా అతని బరువును వాహనంపై పెట్టడం- (ఇవన్నీ కూడా) సదఖాయే. (సహీ బుఖారి)

పైన వివరించబడిన ఇహ్సాన్లు అన్నీ మనిషి అల్లాహ్ దాసుల కోసం చేస్తాడు.

యిక అల్లాహ్ను ఆరాధించడంలో ఇహ్సాన్ విషయాని కొస్తే- అది దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) వివరణ ప్రకారం: అల్లాహ్ను ప్రత్యక్షంగా చూస్తున్నట్లు అతణ్ణి ఆరాధించడం, ఒక వేళ మనం అతణ్ణి చూడలేకపోయినా తను మాత్రం మనల్ని చూస్తున్నాడు అని గుర్తుపెట్టుకోవడం.

ఇందులో రెండు విషయాలు చెప్పబడ్డాయి.

మొదటిది :

అల్లాహ్ను ప్రత్యక్షంగా చూస్తున్నట్లు అతణ్ణి ఆరాధించడం. అంటే- మనిషి గంపెడంత ఆశతో, నిర్దిష్టమైన తాపత్రయంతో మనసును లగ్నం చేసి చేయబడే ఆరాధన. వాస్తవానికి ఈ రెండు విషయాలే మనిషికి ఒక రకమైన హృదయ తన్మయత్వానికి గురిచేసి తద్వారా అతణ్ణి అల్లాహ్ ఆరాధనకు పురిగొలుపుతాయి.

కారణం, తనకు ప్రియమైనదేదో అతనికి కావాల్సి వుంటుంది. దానితో అతడు ‘అల్లాహ్ను ప్రత్యక్షంగా చూస్తున్నట్లు’ ఆరాధించడం మొదలు పెడతాడు, తన హృదయాన్ని అల్లాహ్ వైపుకే త్రిప్పి, అతని వైపుకే మరలుతాడు, ఆయన సాన్నిధ్యాన్నే కోరుకుంటాడు.

యిక రెండవ అంశం:

ఒక వేళ మనం అల్లాహ్ను చూడలేక పోయినా అతను మాత్రం మమ్మల్ని చూస్తున్నాడని గుర్తుపెట్టుకోవటం.

దివ్యఖురానులో అల్లాహ్ ఇలా పేలవిచ్చాడు:

“ప్రవక్తా! నీవు ఏ స్థితిలో వున్నా, ఖురాను నుండి దేనిని వినిపించినా,

మానవులారా! మీరు ఏది చేసినా ఆ అన్ని సందర్భాలలోనూ మేము మిమ్మల్ని చూస్తూనే వున్నాము.”
(యూనుస్: 61)

అల్లాహ్ మనల్ని చూస్తున్నాడని గుర్తుపెట్టుకొని అతణ్ణి ఆరాధించడం- దీనిలో అల్లాహ్ యెడల భయం, ఆయన శిక్ష నుండి తప్పించుకోవాలన్న తపన అనే రెండు అంశాలు ఇమిడి వుంటాయి. ఇది ఇహ్సాన్ లో రెండో స్థాయికి చెందుతుంది. ఈ రంగంలో జ్ఞానం ప్రసాదించబడ్డ అనుభవజ్ఞులైన పండితులు దీనిని మొదటి స్థాయి ఇహ్సాన్ కన్నా తక్కువగా అంచనా వేశారు.

ఒక వేళ అల్లాహ్ ను ప్రత్యక్షంగా చూస్తున్నట్లు ఆరాధించ లేకపోతే, నిర్దిష్టమైన ఆశతో, తాపత్రయంతో మనసును లగ్నం చేయలేకపోతే, కనీసం అతను మనల్ని చూస్తున్నాడన్న విషయమైనా గుర్తుపెట్టుకొని అతణ్ణి ఆరాధించాలి. తద్వారా మనం భయంతో, అతని శిక్షనుండి ఎలాగైనా తప్పించుకోవాలన్న ఉబలాటంతో అల్లాహ్ ను ఆరాధించగలుగుతాము.

ఆరాధన సారాంశాన్ని ప్రముఖ పండితులు అల్లామా ఇబ్నె ఖయ్యాం అల్ జౌజి (రహమతుల్లా అలై) ఇలా వివరించారు:

అనంత కరూణామముడైన అల్లాహ్ ఆరాధనలో రెండు ముఖ్యమైన అంశాలు ఇమిడి వున్నాయి. మొదటిది పరిపూర్ణమైన ప్రేమ కాగా రెండవది సంపూర్ణమైన నమ్రత, అణకువ.

అంటే- అల్లాహ్ ను ఆరాధించటంలో అతని యెడల పరిపూర్ణమైన ప్రేమ సంపూర్ణమైన నమ్రత, అణకువలతో పాటు తన నిస్సహాయత చోటు చేసుకోవాలి.

ప్రేమలో అల్లాహ్ సాన్నిధ్యాన్ని పొందాలన్న తాపత్రయం ఇమిడివుంటే, నమ్రత, అణకువల్లో ఆయన యెడల భయం ఇమిడి వుంటుంది.

ఇదండీ అల్లాహ్ ఆరాధనలో ఇహ్సాన్ కు సంబంధించిన వాస్తవికత. ఇలా గనక ఎవరైనా అల్లాహ్ ను ఆరాధించడం మొదలుపెడితే నిశ్చయంగా అతను అల్లాహ్ ఇష్టపడే దాసులలోకి చేరిపోవచ్చు.

తద్వారా ప్రదర్శనా బుద్ధికి ఏమాత్రం గురికాకుండా, ఇతరుల మెప్పును కూడా ఆశించకుండా కేవలం అల్లాహ్ సాన్నిధ్యాన్ని ఆశిస్తూ, ఆయనకే భయ

పడుతూ, అతనికే విధేయత చూపిస్తూ, అతణ్ణే నమ్ముకొని, తన జీవితాన్ని ఆయన దాస్యంలోనే గడిపి , చివరికి ఇహపరలోక సౌఖ్యాలను పొందగలుగుతాడు.

దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) తీసుకువచ్చిన ధర్మం ఇదే!

“నా రుజుమార్గం ఇదే, కనుక మీరు దీని పైనే నడవండి, వేరే మార్గాలపై నడవకండి. ఎందుకంటే అవి మిమ్మల్ని ఆయన మార్గం నుండి తొలగించి విచ్చిన్న పరుస్తాయి. మీ ప్రభువు మీకు చేసిన హితోపదేశం యిదే”. (అన్ ఆమ్: 153)

అని అల్లాహ్, మరియు

“నా మార్గం ఇది, నేను మరియు నా సహచరులు పూర్తి జ్ఞానంతో, నమ్మకంతో అల్లాహ్ వైపునకు పిలుస్తున్నాము. అల్లాహ్ పరిశుద్ధుడు మరియు నేను ముష్రిక్కుల లోని వాడను కాను”. (యూసుఫ్ : 108)

అని ఆయన ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ప్రభోదించిన వాస్తవిక ధర్మం యిదే!

ఈ ధర్మం పైనే స్వయంగా దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) తోపాటు, సలపుస్సాలిహీన్లు కూడా నడిచారు. కనుక దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) అనుచర సమాజమైన మనం కూడా వారి అడుగు జాడల్లో నడుస్తూ, విశ్వాస ఆచరణలలో కేవలం వారి దృక్పథాన్ని స్వీకరించి పెద్ద పాపాలయిన షిర్క్, బిద్అత్, తల్లిదండ్రుల అవిధేయత, బంధుత్వసంబంధాలు త్రేంచుకోవడం, చేతబడి, నరహత్య, వడ్డీ, సారాయి, జూదము, వ్యభిచారము, అబద్ధమాడడం, అమాయక ముస్లిం స్త్రీలపై అపనింద వేయటం వగైరా ... లకు దూరంగా వుంటూ జీవితం సాగించాలి. అప్పుడే మనం అల్లాహ్ కృపకు పాత్రులై ఇహపరలోకాల్లో సాఫల్యం పొందే అవకాశం వుంది!

చివరిగా....

చివరిగా నేనందరికీ, ముఖ్యంగా నేటి యువతీ యువకులకు సవినయంగా చేసే మనవి ఏమిటంటే-

ఒక్కసారి ఆలోచించండి!

ప్రస్తుతం వున్న ఈ అవమానకరమైన జీవితాలు కష్టాలూ, దౌర్జన్యాల కడలిలో యిక ఇలాగే సాగిపోవాల్సిందేనా?

ముస్లిం సమాజం ప్రతి రంగంలో ఎదురు దెబ్బలు తినాల్సిందేనా?

మన తరువాతి తరాలకు మనం వారసత్వం గా కేవలం అల్లాహ్ క్రోధాన్నీ, ఆయన శిక్షలనే యిచ్చి వెళదామా?

ప్రళయం రోజు దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) గనక మనల్ని “మీకళ్ళ ముందు ప్రజలు నా ధర్మాన్ని భ్రష్టు పట్టిస్తుంటే మీ వంతు కృషిగా మీరేం చేశారు?” అని ప్రశ్నిస్తే దానికి ఏం సమాధానం చెబుదాం?

లేదు- అలా ఎప్పటికీ జరగకూడదు.

“మీ ఆత్మలకు అన్యాయం చేసుకున్న నా దాసులారా! అల్లాహ్ కారుణ్యం పట్ల నిరాశ చెందకండి. నిశ్చయంగా అల్లాహ్ అన్ని పాపాలను క్షమిస్తాడు. ఆయన క్షమించేవాడు, కరుణించే వాడూను. మీ మీదకు శిక్షరాక మునుపే, మీకు ఎవరి నుండి సహాయం లభించని పరిస్థితి ఏర్పడక మునుపే మీరు మీ ప్రభువు వైపునకు మరలి ఆయనకు విధేయత చూపండి!

మీకు తెలియకుండానే మీ మీదకు అకస్మాత్తుగా శిక్షరాక ముందే మీ ప్రభువు అవతరింప జేసిన ఉత్తమ విషయాలను అనుసరించండి!

(జుమర్ : 53 - 55)

“పశ్చాత్తాపపడి, విశ్వసించి, మంచి పనులు చెయ్యటం ప్రారంభించే వాడు తప్ప- అటువంటి వారి చెడులను అల్లాహ్ పుణ్యాలుగా మారుస్తాడు.”

(పుర్ఖాన్: 70)

అని అల్లాహ్ మనకు హితబోధ చేస్తున్నాడు.

కనుక ఇప్పుడైనా కళ్ళు తెరవండి-

ముందు దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ధర్మానికి సంబంధించిన జ్ఞానాన్ని అంటే- దివ్య ఖురానులో మరియు ప్రామాణిక హదీసులలో గ్రంథీకృతమై వున్న దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) మరియు సలపుస్సాలిహీన్ల విశ్వాసాలూ, ఆచరణలకు సంబంధించిన జ్ఞానాన్ని సముపార్జించండి!

బూటకపు విశ్వాసాలకు, క్రొత్త పోకడలకు స్వస్తి పలకండి!

ప్రాతః కాలం మొదలుకొని రాత్రి పడుకొనే వరకు చేసే ప్రతి పనినీ దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) సున్నత్ ప్రకారం చేయడాన్ని అనివార్యంగా చేసుకోండి!

ముందు స్వయంగా ఆచరణలో పెట్టి తర్వాత ఇతరులకు వాటిని బోధించండి!

అందరూ కలిసి ముస్లిం సమాజంలో పేరుకు పోయి వున్న తప్పుడు విశ్వాసాలనూ, క్రొత్త పోకడలనూ వేర్లతో సహా పెకిలించి వేయండి!

అంధానుసరణ, వ్యక్తి పూజలు, వర్గాలూ... వీటన్నింటినీ త్యజించి కేవలం దివ్య ఖురాను, దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) గారి ప్రామాణిక హదీసులు పునాదిగా, దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం), ఆయన ప్రియ సహచరులు నెలకొల్పిన సమాజం లాంటి ఒక పరిశుద్ధ ముస్లిం సమాజాన్ని స్థాపించండి!

అప్పుడే అల్లాహ్ అనుగ్రహాలు కూడా ఈ సమాజం పై వర్షిస్తాయి. దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) చేసిన భవిష్యవాణి ప్రకారం ఎల్లప్పుడూ సత్యం పై స్థిరంగా వుండే వర్గం కూడా పైన వివరించిన కార్యకలాపాలను నిర్వహిస్తూ మీకళ్ళ ముందే వుంటుంది. దానిని గుర్తించండి, దానికి సహకరించండి!

దైవ గ్రంథం, దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం), గారి ప్రామాణిక హదీసులూ, మరియు వాటిని అర్థం చేసుకోవడంలో సలఫ్ల దృక్పథం- వీటినే పునాదిగా చేసుకొని సత్యం పైనే స్థిరంగా వున్న ఆ వర్గంతోనే మీరూ అతుక్కుపోండి!

సమాజ సంస్కరణకు మీ వంతు కృషి చేయండి!

అప్పుడే మనం దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) తెచ్చిన ధర్మాన్ని, మరలా దాని వాస్తవిక రూపంలో స్థాపించ గలుగుతాం. తద్వారా ఇహపర లోకాల్లో సాఫల్యం పొందగలుగుతాం!

“తరువాత ఏ వ్యక్తి అయినా ఇలా అనే పరిస్థితి రాకూడదు సుమా! అల్లాహ్ విషయంలో నేను చూపిన నిర్లక్ష్యతకు నేను ఎంతో చింతిస్తున్నాను. పైగా నేను ఎగతాళి చేసే వారిలో చేరిపోయాను, లేదా అయ్యో! అల్లాహ్ నాకు సన్మార్గం చూపిస్తుంటే నేను కూడా భయ భక్తులు కలవారిలో చేరి పోయేవాణ్ణి, లేదా శిక్షను చూసి అయ్యో! నాకు మరొక అవకాశం దొరికితే ఎంత బాగుండును. నేను కూడా సత్కార్యాలు చేసేవారిలో కలిసిపోతాను. (అప్పుడు అతనికి ఈ జవాబు దొరక కూడదు) లేదు- నా వాక్యాలు నీ వద్దకు వచ్చాయి కానీ నీవు వాటిని తిరస్కరించావు, విర్రవీగావు. నీవు అవిశ్వాసులలోనివాడవు.”

(జుమర్ : 56- 58)

అని అల్లాహ్ మనల్ని గట్టిగా హెచ్చరిస్తున్నాడు. ఈ విషయాన్ని సదా గుర్తు పెట్టుకోండి!

అల్లాహ్ మనందరికీ దైవ ప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం) ధర్మంపై నడిచే, దాన్ని తిరిగి స్థాపించే సద్బుద్ధిని ప్రసాదించు గాక!! (ఆమీన్)

వసల్లల్లాహు అలా మహమ్మద్ వ ఆలిహి వ సహబీహి వసల్లమ తస్లీమన్ కసీరా.

